

Vinyetes marcianes

Hi ha vida a Mart?, I si n'hi ha, com són els marcians?, són hostils com ens pinta 'Independence Day' o pacífics com els d'Encontres en la tercera fase? Les respostes a aquestes preguntes, les va resoldre el còmic fa molts anys.

El 1996 és l'any en què es commemora el naixement del cinema i el del còmic. El setè art i el món de les vinyetes sempre han prestat una atenció especial als marcians perquè si hi ha hagut uns personatges recurrents en el món del còmic, aquests són, sens dubte, els extraterrestres. De tots els colors i sabors han anat apareixent per les vinyetes de centenars de tebeos en totes les èpoques. Des dels anys trenta fins avui la figura d'un ésser capgròs, nan i, per descomptat, verd, ha caracteritzat els alienígenes que hem vist dibuixats. Però, sempre han estat així? Si no voleu ser abduïts, continueu llegint...

Ens envaeixen! La primera aparició d'alienígenes en còmics es remunta a 1929. En aquell any naixen als EUA tres sèries de còmics:

Tarzán, Popeye i Buck Rogers. A nosaltres no ens interessen les aventures del devorador d'espínacs ni les d'un senyor en tanga a l'Àfrica, sinó les del primer heroi terrestre que haurà d'heure-se-les

amb els alienígenes. Buck Rogers neix de la mà del guionista Philip Nowlan i del dibuixant Dick Calkins, que el converteixen en una espècie de germà gran de Flash Gordon per la seva aparença. En els còmics apareixen els primers plats volants en un planeta Terra que es troba al seu segle XXV.

A partir d'aquest primer superheroi i sobretot arran de la publicació dels *comics book* (còmics monogràfics dedicats generalment a un sol heroi o tema) en els anys trenta, els éssers vinguts d'altres mons faran la seva aparició en massa a les vinyetes de tot Nord-amèrica. Aquests còmics monogràfics conservaren l'esperit dels *pulps* (les populars novel·les negres en edicions barates), ja que en molts sentits n'eren un equivalent gràfic.

El 1937 es crea Detective Co-

mics, i un any més tard, Action Comics. Aquestes dues publicacions serien la llar de dues col·leccions mítiques avui dia: Batman i Superman. El fill de Krypton va ser un dels primers extraterrestres bons que aparegueren pel planeta del còmic. Alt, ben plantat i defensor dels dèbils, Kar-El simbolitzava els valors del bon nord-americà. Fins i tot durant la Segona Guerra Mundial va lluitar, a parts iguals, contra nazis i japonesos en un intent de fer que la llibertat sortís triomfant. Durant gairebé cinquanta anys Superman s'ha mantingut en un més que acceptable nivell de vendes (el 1940 vengué la fotesa d'1.400.000 exemplars solament als EUA).

El Capità Marvel, a escena. El 1940 apareix en l'escena nord-americana un "succedani" de Superman, es tracta del Capità Marvel. El 1968 fou "ressuscitat" i convertit en l'avantguarda d'una invasió alienígena. El nou personatge creat pel mític Stan Lee és el capità d'una flota espacial que procedeix d'una galàxia anomenada Kree i que es troba sota les ordres d'una intel·ligència superior que l'ha enviat a la Terra per castigar els homes.

Per si de cas la policia nord-americana no tingués prou problemes als anys cinquanta tractant d'aturar la doble invasió que assetjava el país (extraterrestres i comunistes), el 1955 feia aparició en D. C. Comics *El detective marciano*. Aquest investigador es deia J'onn J'onzz i procedia del planeta vermell. Exiliat a la Terra, va buscar una professió que li permetés guanyar-se uns calerons i la va trobar exercint de detectiu (el mateix que feia al seu planeta). J'onn

Els dibuixants i guionistes nord-americans sempre han marcat el camí en el món dels éssers vinguts d'altres planetes.

J'onzz feia prop de dos metres i tenia un aspecte verd, però en absolut encaixava amb l'estereotip de l'alienígena abductor nocturn que molts cops el cinema ens ha presentat.

Marcians en clau d'humor. Podíem destacar dos exemples d'éssers d'altres planetes tractats amb humor: són *Martin Martian* (Marvin, el marcià de la Warner

Bros) i *Los invasores*, de Francisco Ibáñez, amb Mortadel·lo i Filemó d'invitats d'honor. Marvin fa la vida impossible a Bugs Bunny i a l'ànec Lucas, amb les seves ànsies de conquesta del nostre planeta. Aquest marcià petit, sense rostre i cobert amb un casc de romà no deixava viure els protagonistes dels dibuixos animats de la Warner. I *Los invasores* pretenen ni més ni menys que esclavitzar els humans i exhaurir les reserves de Rioja del món. Sort que els millors agents secrets espanyols, Mortadel·lo i Filemó, eliminen aquests éssers verds que viatgen en un plat volant del qual sobresurten colls i caps.

L'editorial Marvel Comics, encapçalada per Stan Lee i Jack Kirby, editor i cap d'art respectivament, marca en els anys seixanta la pauta dels *comics book*. Amb una estratègia renovada, amb nous superherois, etc. comença una època daurada per als còmics. A finals dels cinquanta i principis dels seixanta la cultura de masses, els estereotips imposats per la publicitat, la competència de la televisió i el cinema, fan que els manaies de les cases editorials del còmic es replantegin la situació. Marvel inicia un nou cicle amb uns protagonistes diferents: éssers de cossos perfectes relacionats amb elements còsmics com el foc (la torxa humana de *Los Cuatro Fantásticos*) o l'aigua (*The submariner*).

El 1967 apareix un extraterrestre que es diu Estela Plateada. Aquest personatge, pertanyent a la constel·lació Marvel és una mena de *surfer* intergalàctic que sembla que hagi caigut en un sac ple de farina. Exiliat forçosament del seu planeta i atrapat en el nostre, Estela Plateada defensà la supervivència de la Terra contra el parer contrari de Galactus, el devorador de planetes, que pretenia cruspir-se el globus terraquí amb tots nosaltres dins. Parc en paraules, aquest alienígena és un personatge noble però alhora torturat i ple de contradiccions inter-

Estela Plateada és un dels extraterrestres més 'humans' que el còmic ha creat. Els seus creadors li van donar una personalitat plena de contradiccions internes.

La moda que ens envaeix

Aquesta moda dels marcians, té cap explicació? Segons Daniel Barbero, coordinador editorial d'Edicions Glénat, que edita entre altres l'adaptació al còmic de la sèrie *Expediente X* i una revista dedicada al món dels marcians, aquesta invasió no és nova: "Els marcians venen. I aquesta és una de les raons per les quals tenen èxit sèries sobre ells. Els marcians sempre han resultat atractius, tant en els cinquanta com en els vuitanta. És una temàtica que es pot adaptar perfectament a qualsevol tractament, ja sigui humorístic, terrorífic, etc., però sempre parteixen de la base que ningú no n'ha vist cap. Hi ha una llibertat enorme a l'hora de treballar amb ells."

Javier Sierra, sots-director de la revista especialitzada en fenòmens paranormals *Más Allá*, opina que "hi ha una tradició literària de segrests d'humans comesos per criatures divines, de relats de terror i de ciència-ficció d'Edgar Allan Poe o H. P. Lovecraft als Estats Units d'Amèrica i fins i tot Juli Verne, que fa que el còmic begui d'aquestes fonts i s'avanci fantàsticament a la creació d'invents o a la invasió d'extraterrestres". Segons Javier Sierra, *La guerra dels mons* de Herbert George Welles i la recreació radiofònica realitzada per Orson Welles el 1938 impactaren els ciutadans nord-americans: "Després de la guerra la por provocada per l'enemic exterior, pels soviètics, fou substituïda per la por provocada per les invasions de marcians, etc.". Com es pot observar, hi ha explicacions –i invasions de marcians– per tots els gustos. **M. R.**

nes, un alienígena molt humanitzat.

A Europa ens mamem el dit?

Els dibuixants italians, francesos i belgues han estat els que més s'han ocupat del tema, a diferència dels seus col·legues nord-americans, en el format àlbum. Un dels clàssics ha estat *Martin Mystère*, de H. Castelli, que ens presenta un investigador que és una mescla de Fox Mulder i Enrich Von Däniken a la caça de fenòmens paranormals i dels marcians. La col·lecció aparegué als anys vuitanta i actualment ja ha publicat l'àlbum cent setanta. Sembla que a Europa el tema dels alienígenes ha interessat poc, però si llegim entre línies podríem veure que el reporter més famós de tots els temps també ha tingut alguna topada amb extraterrestres i no precisament en la tercera fase.

Tin Tin, al seu àlbum *Vol 714 cap a Sidney* té alguna cosa semblant a un albirament d'un ovni mesclat amb el descobriment d'unes ruïnes d'origen potser extraterrestre.

Marcians de fi de segle. El cinema és el mitjà que ha marcat la pauta d'aquests darrers anys. Les adaptacions de monstres d'altres planetes portats del cinema al còmic són el darrer refugi d'aquests entranyables, però viscosos, éssers. *Alien, el vuitè passatger* (1979), *Depredador* (1987) i *Alien nació* (1988) han estat tres pel·lícules que han deixat dues seqüeles en el món del còmic. Les visions que ens donen dels éssers vinguts d'altres planetes són diferents, des del famolenc *Alien*, al caçador *Depredador*, passant pels curiosos alienígenes sense planeta d'*Alien nació* per als quals la mar és una terrible trampa mortal. Tampoc no podem oblidar l'adaptació de *La guerra de les galàxies* que ens presenta una extensa galeria d'éssers d'altres mons començant per Chewbacca i acabant per mestres Jedi que no alcen mig pam del terra però que són capaços d'aixecar naus espacials de llacs viscosos.

Aquest repàs de les diferents visions que els dibuixants i guionistes han tingut sobre els extraterrestres ens porta a pensar que ningú no sap, ni ahir ni avui, com són realment aquests éssers.

Mario Reyes

Europa, Europa

Sally Perel

Sally Perel va nàixer jueu a Pelve (Alemanya). El triomf del partit nazi va marcar la seua vida. Primer va ser fugitiu a Rússia, després va viure com a infiltrat entre els invasors i més tard ingressà en les joventuts hitlerianes.

255 pàgs. 1.600 ptes.

Editorial 3 i 4
"El Grill", 44

Baltasar Gracián i el Barroc

Miquel Batllori

Aquest volum aplega tots els estudis que Miquel Batllori ha dedicat a una de les figures més emblemàtiques del Barroc, l'el·líptic i conceptuós Baltasar Gracián.

Obra Completa, vol. VII
6.000 ptes.

Editorial 3 i 4
"Biblioteca d'Estudis i Investigacions", 24

La senyoreta de Scudéry

E.T.A. Hoffmann

Dues narracions, la que dona títol al volum i una altra (*La marquesa de la Pivardière*), tenen en comú l'enigma d'uns crims. L'encertada reconstrucció detectivesca que fa l'autor, però, mena sempre a un desenllaç sorprenent.

1.300 ptes.

Editorial 3 i 4
"Llibres Clau". 15

